

মঞ্জু

A

পরিচালনা
রঞ্জীশ দে সেরকার

সংগীত
হেমন্ত মুখ্যাজ্ঞী

বি, আর, মুভৌজের নিবেদন
সৈয়দ মুক্তকা সিরাজের
“কামনার স্থু ছুঁথ” অবলম্বনে

শঙ্খ বিম

পরিচালনার : রবীন দে সরকার

সঙ্গীত : হেমন্ত মুখোপাধ্যায়

প্রাণিজন্ম : বিকাশ চট্টগ্রামাধাৰ ও রঞ্জ চীৱ। চিৰাবটী : সংকল চৰকৰ্তা। সম্পাদনা : হুমীল বানাঙ্গী। চিৰাবল : আও দৰ। পীটচৰণ : পোৰীপুৰ মহুদুবৰ ও পুলক বন্দোপাধ্যায়। শিৰনিৰ্দেশনা : প্ৰসাদ মিত্র। কলসজ্জা : ভীম নৰুৱ। কৰ্মসংবিধি : রত্ন চৰকৰ্তা। প্ৰচাৰ : রঞ্জিত মিত্র। বিভিজিতাত্ত্বিক : মুজৰ মুজৰ ও মুন মুনুমুনৰ। সংকলন : হৃতাৰ চৰকৰ্তা। ও বিলোপ চট্টগ্রামাধাৰ। হৃতাৰ : পিতৃগুণ হৃতাৰ। পত্ৰিকা লিপন : মিতাই বহু। শকাবলুন : কে, ডি কোলানি, মুনেন পাল, দোমুন চাটাটোকী ও অনিল মাসঙ্গুল। সঙ্গীত ও শব্দগুণহীনজন : সতোন চট্টগ্রামাধাৰ। মৃতা শকিজালন : বলাই দে। কেশবিজান ব্ৰহ্মনা : দেন ও সিস বীৰা।

নেপথ্য কঠে : মাঝা দে, আৱতি মুখাঙ্গী, নিৰ্মলা মিত্রা, প্ৰতাতা মুখাঙ্গী ও রাম মুখাঙ্গী। প্ৰতিশিক্ষা : অৰেক ভট্টাচার্য। বিদ্যুৎ শকাবলুন : অনুমা দাস

মাজনৰাজা : সিমে ডেনুৱাৰ, মিহাই দাস।

নিউ বিহোৰ হৃতাৰ হৃতাৰ ও মি. দি. কুৰ তৰাবধানে ইন্সপুৰী হৃতাৰতে পুৰীত এবং পোৰী মুখাঙ্গী ও অজিত বারেৰ তৰাবধানে ইন্সপুৰীতে দিনে লাইবেটোৰী প্রাপ্তি পৰিষৃষ্টীটী।

শহীদীৰ্ঘনীৰুম :

পরিচালনার : অৱৰ ভট্টাচার্য, হুমীল দাস ও মুনৰ মিত্র। সঙ্গীত : সহীলেশ রায়। চিৰাবল : অগোল ছুবৰ। সম্পাদনা : উজ্জল নৰ্ম্ম। প্ৰিয়নিৰ্দেশনা : শংকুল মিত্র। কলসজ্জা : বিজু মনুন ও অজিত মঙ্গল। বাৰহাপুন : দেৱৰাম দাস ও হৃষীল দৰ। শকাবলুন : বলোৱা বৰকৰ্তা, মিতি নাম, অনিল মনুন ও হৃষীল বায়। প্ৰচাৰ : শান্তি মাসঙ্গুল। পৰিচালনাৰ বিলোপ বানানী।

ভূমিকার :

দীপকুৱা দে, আৱতি ভট্টাচার্য সোমা দে, আনোয়াৰ হোসেন (বালো দেশ) বসন্ত চৌধুৰী, বিকাশ রায়, বিবি বেগ, বৰপণ কুমাৰ (বাজা), বাসকু চাটাটোকী, কীৰ্তা কৰ্মকাৰ, কোৱা বানাঙ্গী, মৃত চৰকৰ্তা (অতিথি), বিজলী দে, দুলু চৰকৰ্তা, অৱৰ রায়, বিলোপ বেগ, মিহাই দো, পৰিচোৰ রায়, অৰ্মেন মুখাঙ্গী, কৈছৰুন মুখাঙ্গী, হৃতত সেনশৰ্মা, প্ৰশান চাটাটোকী, অজোঁ চাটাটোকী, কামু কৌমিদি, অমু মুখাঙ্গী (অতিথি), বিলোপ দেন, বিলোপ চাটাটোকী, দীপুন চৰকৰ্তা, ধানি মজুমদাৰ, হুনীন গো, মিহাই দেৱুৰী, সুৰী গান্ধীজী, বিদ্যুৎ দে সুৰুকাৰ, মিহাই বায়, শিলু মজুমদাৰ, মিহাই দৰ, কুৰোক দেন, বিৰাজ দৰ, কুলু মুখাঙ্গী, অৱৰ সুৰুখী।

কুতুজ্বা সীকাৱ ||

ৱাজা তথা ও জনসংযোগৰ বিভাগ, ঘোৰন লাল বাজেপো, পুলিন তুশাৰ (বীৱভূম), ঘোৰন মুখাঙ্গী (সিটকী), শৈলেশল দে (শান্তিমিকেতন) বি আৱৰমাণী, চৰকৰ্তাৰ জোৰ্স (কলিকাতা)।

বিশ্বপৰিবেশনা : দীনেশ চিৰাবল

কাটিলী

সেট্টাল জেলোৱ দৱজা খুলে যাব—বাইৱে আসে মুক্তিশান্ত কয়েদী বাহু।
সংখ্যে তাৰ অনিচ্ছতাৰ বুদ্ধু পথ। হাঁটাই এয়াটি আগলিং দণ্ডৰেৱ
আহান—মৱনাচকে যেতে হবে তাকে, এক আসৰ্জিতিক আগলাৰ দলেৱ
হৰিস কৰতে। সংভৱত যাবা নিৰ্থোৱ কৰেছে তাৰ কুকু নেপালদাকে, খুন
কৰেছে তাৰ সহকাৰীদেৱ। না, বাহু আৱ অসমাজিক জীৱনে ফিৰে যেতে
চায়না—গ্ৰামাধাৰ কৰেছে বক্তৰকৰ্তাৰ একান্ত অহুৰোধ।

* * * কিছ একান্তে নিমিশ মুহূৰ্তে মনে পড়ে অভীত কথা—সহচৰী
গৰাকৰ প্ৰপৰ, নেপালদাক সহায়তা। মনে পড়ে যৱনাচকে আছে তাৰ স্থৰ,
আনন্দ, দুখ আৱ হতাশাৰ দেৱা অভীত জীৱন। অবশেষে পুলিশেৱ দেওয়া

চিত্রালক

ভবিত্ব

দাহিন্দার গুণ করে রাহুল, অনেক শক্তি থেকে মেলে নেপালদাৰ ডেৱো—বীৰৎস অত্যাচারের তিছ নিয়ে পদু নেপালদাৰী অধীন আগেই তাৰই দিকে আজও চেৱে আছে— সে শোনাৰ রাহুলকে যৱনাচকেৰ বিৰুণ। পঞ্চও প্ৰতিশোধেৰ বাসনা নিয়ে রাহুল যাজ্ঞা কৰে যৱনাচকেৰ উদ্দেশ্যে।

* * * নিষেৰ স্থাধৈই যৱনাচকেৰ অৱৰ রাহুলকে আশ্রয় দিয়েছে। শত ঘৃতি সহেও বাৰৰ আমন্ত্ৰণ উপকাৰ কৰেছে রাহুল, ক'ৰণ মে দিয়েছে তাৰ প্ৰাক্তন প্ৰেমিকা গঙ্গা বৰ্ষমানে তাৰ পৌঢ় পিতাৰ জী। অৱৰেৰ শলী শীলাকে রাহুলেৰ ভালো লাগলো—শলীও রাহুলেৰ মাঝে পেল প্ৰেমৰ পৰ্যায়।

* * * অৱৰকে বীচাতে গিয়ে নদ আৰ রাহুলেৰ সংঘাত হল—আলাপ হল যৱনাচকেৰ প্ৰিস দুৰ্বল শাহু চাটাৰ্কীৰ সাথে—চুজনাৰ মাঝে হল বৰুৱেৰ বৰফন। শাহু ভালোৰ সীলাকে। সংঘটিত হল একটি ত্ৰিভুজ প্ৰেম সৰাৰ অজ্ঞতে।

* * * চিহ্নিত আগলাৰেৰ দল। পুলিশেৰ হত-কেপে বাধা পড়ছে কাজে। দলৰ অ্যাতম নেতাৰ মণিশকৰ আলাপ কৰে রাহুলেৰ সাথে—জানতে চায় তাৰ যৱনাচকে আসাৰ উদ্দেশ্যৰ কথা। কেৱল পথে রাহুল আকৃষ্ণ হয়— ঘূৰ ভাবে গুৰাব ঘৰে—গুৰা কানাই তাৰ অতীত ইতিহাস— রাহুল বিদাস না কৰে চলে যায়।

এদিকে রাহুলেৰ বাবা জৰীকেশ সংসাৰ ত্যাগ কৰে যাজ্ঞা কৰে নিকদেশৰ পথে।

* * * শাহু জেনেছে তাৰ দাশ, দুৰ্দণ্ড অতাপশালী মিউনিসিপালিটিৰ চেয়াৰমান নীৱেন চাটাৰ্কীৰ কাছে, শলী-ৱাহুলেৰ প্ৰেম কাহিনী।—ৱাহুলেৰ সাথে বোৰাশংকা কৰতে চায় শাহু—উভাত হয় ছুটি পিঙ্গল ছজনাৰ উদ্দেশ্যে—।

যৱনাচকেৰ প্ৰিস শাহু চাটাৰ্কী কি কিৱে পেল তাৰ শলীকে? রাহুল কি উক্তাৰ কৰতে পাৰল তাৰ গঙ্গাকে? যৱনাচকেৰ দুৰ্বল আগলিং যাকেটকে নিষিদ্ধ কৰে রাহুল কি পাৰল তাৰ নেপালদাৰ প্ৰতিশোধ নিতে?

সত্ত্বীত

(১)

বেশী রাত হলোই না হয়
ধাকনেন একটু আরো
কানে কানে মিটি কথা
বলোনা হত শারো।
কতো রাত লাগে ভূমি ওপে
ও-হাতে তোমার হোঁগা পেলো
আমি যে শুষ্ঠু তোমার নই তো অন্ত কারো
বেশী রাত হলোই না হয়...একটু আরো।

(২)

আমি ভালবেস-এ...কেলেক্ষি
আমি সাম করে আপ ঝাঁপে দিয়েছি
আহি—একটু চোখের চাউলি দেখে
মন কেন হোলো হোলো।
আমি ভালবেস-এ...কেলেক্ষি।

বুকটা আমার খেলাস করে
রেখেছি হাতেক রকম মোহর ভরে
আমি যে চক করে সেই জাহানি প্রেম
এই হাতে দেলেছি দেলেছি।

আমি ভালবেস হোলো।
আমি নিজেই ফরির নিজেই আমির
নিজেই বাহানাম।

তবু আমার প্রিয়ার খাঁচে হোর
শাঁট ভুজি বীণা
আমার সাথে তাই তো ও ভাই
হি-সেবিতে নিশে সদাই
আমি যে প্রেম পাশে উঠছি এখন
শাখনা চাবো মেলেছি মেলেছি মেলেছি।
আমি ভালবেস দেলেছি।

(৩)

ওই দূর পিঙ্গল ছাড়িয়ে আমাৰ
হাতিৱে পেতে বড় সাধ হয়
এক সময় থাকে ছাতোৰ
তৰিয়ে নিন্তে বড় সাধ হয়
এক একটা লিন সব কিছু তুলে দেখে
কেৰ যে কাটাই দিন সবল হৃষার শুলে রেখে
কি দেন কি ছুরাশুয়া আমাৰ এ-ঝুটা হাত
বাড়িয়ে পিতে বড় সাধ হয়।

আকাশ দেখে হয় যে মনে

আকাশ দেখিনি দেন সাবা জীবনে
কৃক চূঁড়া আৰ পালাশের ফাঁকান
মন যেন ঝুঁটে যায় নতুন মনের ডাক উচে
হৃষুপ পুৰিয়ে জৰিনা কি কানাপে
বাঁচতে আমাৰ বড় সাধ হয়।

(৪)

ঘুলেছি প্ৰেমেৰই এক মুদিখানা
আমাৰ কাহে এলো শৰে সওৰা তোমায়
দেবো ভৱে
মনটা যে চাঁচ বিনিময়

চাঁচিনে টাকা পৰামা আৰা।
দীড়িয়ে কে ওখনে এমো প্ৰেমেৰ এই দোকানে
নিয়ে যাও যা মেৰে জান
আসতে হোয়া নেইতো মান।
ঘুলেছি প্ৰেমেৰই এক মুদিখানা।
কত নাগৰ মণ্ডালো দৰাবৰি কৰতে আসে
মন আমাৰ তাকেই মেঁ যে আমাৰ ভালবাসে
জেৰেটি ধৰে বোসনা দোহাই তোমাৰ দৰ কোমৰ।
এ-প্ৰেমেৰ একটী যে দাম
কোৱনা টাল বাহানা।
ঘুলেছি প্ৰেমেৰই এক মুদিখানা।

(৫)

হি.....উ.....
আমি চাই আনন্দ চাই মুশি
শৰ ছফ পেতে চাই না
এই আধাৰ দেৱা কীৰ্তনাতে—
আলো কেন পাই না।
আমি মালিনা শাগ পূজা
হিনোৰে যে সবই শূণ্য
জীবনটাকে ঝোগ কৰতে
কেন হৰেৰই ধান পাই না।
সবাইতো চান টাদেৱ আলো
তাৰ কলক চাই আমি
অশ্ববাদেৱ নেই কোন ভৱ
হৰে কলকী রাই আমি
আমি এতদিন ডিলাম অক
চাৰ দায়েলো ডিলাম বৰ
আজ মুক্ত হৃষার দেখেৰ কেন
বাঁচিৰে ঝুঁটে যাই না—
আমি ছফ পেতে চাই না।

দীনেশ চিত্রম-এর

চতুর্থ নিবেদন

?

পরিচালনা : অমল দত্ত

॥ ক্ষত প্রস্তুতির পথে ॥

দীনেশ চিত্রম, ৮১, লেনিন সরণী, কলিকাতা-১৩ হইতে সম্পাদিত ও প্রকাশিত
এবং স্বাশনাল আর্ট প্রেস, কলিকাতা-১৩ কর্তৃক মুদ্রিত।